

ชื่อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาแบบการช่วยเหลือและสร้างอัตลักษณ์มุสลิมแก่มุอัลลัฟ ที่เหมาะสมในบริบทประเทศไทยขององค์กรมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ผู้เขียน	นายอับดุลลาลเต๊ะ สาและ
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพและบริบทขององค์กรมุสลิมที่ให้ความช่วยเหลือและการสร้างอัตลักษณ์มุสลิมของมุอัลลัฟในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษารูปแบบขององค์กรมุสลิมในการช่วยเหลือและสร้างอัตลักษณ์มุสลิมของมุอัลลัฟในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการช่วยเหลือและสร้างอัตลักษณ์มุสลิมแก่มุอัลลัฟขององค์กรมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการเก็บข้อมูลเป็นตัวแทนจากองค์กรมุสลิม จำนวน 10 แห่ง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์กรมุสลิมที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย มีส่วนช่วยเหลือและสร้างอัตลักษณ์มุสลิมแก่มุอัลลัฟอย่างหลากหลายแตกต่างกันไปตามพันธกิจขององค์กร คือ 1) มูลนิธิสันติชน เน้นให้ความรู้และคำปรึกษา ให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นกันเอง รับฟังปัญหาของมุอัลลัฟ ให้ความรู้ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต รวมทั้งสนับสนุนด้านเงินทุนเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอิสลาม 2) มูลนิธิรักมนุษยชาติ เน้นในด้านปัจจัยยังชีพขั้นพื้นฐาน ได้แก่ สถานที่พัก อาหาร เครื่องนุ่งห่มและอื่น ๆ เสริมสร้างการเรียนรู้อัตลักษณ์มุสลิม โดยการจัดการเรียนการสอน การฝึกฝน การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของศาสนาอิสลาม และการปฏิบัติเป็นประจำในชีวิตประจำวัน 3) มูลนิธิเพื่อการศึกษาและพัฒนามุสลิมอีสาน เน้นให้การศึกษาและความรู้ในการสร้างอัตลักษณ์มุสลิม มีส่วนร่วมในการพัฒนาภูมิภาคและประเทศชาติ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ผลักดันให้เกิดความร่วมมือของพี่น้องมุสลิมในภูมิภาคอีสานของประเทศไทยและระหว่างประเทศ ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสังคมให้มีคุณภาพผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การสอนศาสนาแก่มุอัลลัฟ ค่ายอบรมภาคฤดูร้อนแก่เยาวชนมุสลิม เป็นต้น

2. รูปแบบการให้ความช่วยเหลือและสร้างอัตลักษณ์มุสลิมแก่มุอัลลัฟขององค์กรมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 1) การออกหนังสือรับรองการนับถือศาสนาอิสลาม 2) การจัดการเรียนรู้อิสลาม 3) การจัดการฝึกอ่านอัลกุรอาน 4) การจัดมอบชะกาตและเงินบริจาค 5) การจัดตั้งกองทุนมุอัลลัฟ และ 6) การส่งเสริมอาชีพและปัจจัยยังชีพขั้นพื้นฐาน

3. การพัฒนารูปแบบขององค์กรมุสลิมในการให้ความช่วยเหลือและสร้างอัตลักษณ์มุสลิมของมุอัลลัฟในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือและสร้างอัตลักษณ์มุสลิมแก่มุอัลลัฟที่เหมาะสมในบริบทประเทศไทยขององค์กรมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีชื่อรูปแบบ คือ “อัลอิรชาด โมเดล (Al-Irshad Model)” หมายถึง “การชี้แนะหนทางที่ถูกต้องอย่างชาญฉลาด” ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) Al = Al-Quran คือ การจัดการฝึก

อ่านอัลกุรอาน 2) I = Ilmu คือ การจัดการเรียนรู้อิสลาม 3) R = Rizki คือ การส่งเสริมอาชีพและ
ปัจจัยยังชีพขั้นพื้นฐาน 4) Sh = Shahadah คือ การออกหนังสือรับรองการนับถือศาสนาอิสลาม
5) A = Alms คือ การจัดมอบชะกาตและเงินบริจาค และ 6) D = Sunduk คือการจัดตั้งกองทุนมุลลัฟ

ข้อเสนอแนะ คือ 1) สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ควรสำรวจจำนวนมุลลัฟแต่ละมัสยิดให้ชัดเจนในแต่ละปี ส่งเสริมโอกาสทางการ
เรียนรู้ด้านหลักการของศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่อง และมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมุลลัฟ
ให้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนทางความคิดและประสบการณ์ระหว่างมุลลัฟด้วยกัน 2) ควรจัดตั้งศูนย์
มุลลัฟในการช่วยเหลือและสร้างอัตลักษณ์มุสลิมแก่มุลลัฟ โดยให้ชมรมอีมามประจำอำเภอเป็น
ผู้ดูแลและรับผิดชอบ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ทั้งนี้ควรคำนึงถึง
ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ 3) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของมุลลัฟ สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
มุลลัฟด้วยกัน และการจัดทำกิจกรรมส่งเสริมอาชีพแก่มุลลัฟ 4) สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
มุลลัฟกับมัสยิด โดยอีมามต้องให้ความเอาใจใส่ต่อมุลลัฟให้ความรู้ด้านศาสนาอิสลาม และการอยู่
ร่วมกันในชุมชนมุสลิม

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Thesis Title: The Development of a Model to Help and Create a Muslim Identity for Mu'allaf that is Appropriate in the Thai Context of Muslim Organizations in Southern Border Provinces

Author: Mr. Abdullateh Saleah

Major Program: Islamic Studies

Academic Year: 2023

ABSTRACT

The objective of this study were: 1) to study the conditions and contexts of Islamic organizations providing assistance and forming the Islamic identity of mu'allafs in various regions of Thailand; 2) to examine the patterns of Islamic organizations in providing assistance and forming the Islamic identity of mu'allafs in the southernmost provinces of Thailand; and 3) to develop a model of assistance and identity formation for the Islamic organizations in Thailand's Deep Southern Border Provinces, specifically tailored to the needs of mu'allafs. The data collection involved representatives from 10 Islamic organizations, totaling 30 individuals through in-depth interviews and group discussions as the primary research tools. The data analysis was conducted using qualitative content analysis methods. The findings indicate the following:

1. Emerging Muslim organizations in Thailand contributed to diverse patterns of mu'allaf assistance and Islamic identity formation depending on the organization's missions. They were the following: (1) the Santichon Foundation focuses on providing knowledge and consultation, addressing mu'allafs concerns, disseminating Islamic knowledge through online media, and financially supporting Islamic activities; (2) the Human Mercy Foundation focuses on providing basic livelihood essentials: shelters, foods, clothes, etc; and promoting Islamic identity through teaching, training, and knowledge-building about the fundamental principles and practices of Islam; (3) the Foundation for Education and Development of Muslims in Northeast Thailand emphasizes providing education and knowledge in forming Islamic identity, promoting cooperation among Muslims in the northeastern region and internationally, and developing human resources through activities such as teaching Islam and organizing summer camps for Muslim youth.

2. Islamic organizations in the Deep Southern Border Provinces of Thailand reported their patterns of assistance and identity-forming practices for mu'allafs including issuing Islamic faith certificates, organizing Islamic education

programs, Quran reading training, distributing Zakat and donations, establishing mu'allaf funds, and promoting vocational skills and basic livelihood factors.

3. The organizational model contextually suitable for assisting and forming Islamic identity among mu'allafs in Thailand's Deep Southern Border Provinces was identified as the "*Al-Irshad Model*," comprising six components: *Al* (*Al-Quran*) referring to providing Qur'an reading training; *I* (*Ilmu*) referring to organizing Islamic education programs; *R* (*Rizki*) referring to promoting vocational skills and basic livelihood factors; *Sh* (*Shahadah*) referring to issuing Islamic faith certificates; *A* (*Alms*) referring to distributing Zakat (alms) and donations; and *D* (*Sunduk*) referring to establishing Islamic funds.

Recommendations for improvement include the following:

1) Conducting annual surveys by the Provincial Islamic Commission Office in the Deep Southern Border Provinces is recommended to ascertain mosque numbers and the size of associated mu'allaf populations. Continuous educational initiatives should be emphasized for a comprehensive understanding of Islamic principles. Additionally, fostering opportunities for meaningful interactions and knowledge exchange among mu'allafs is a priority.

2) It is advisable to establish dedicated Islamic centers to support and foster Islamic identity among mu'allaf communities. District-level Islamic associations, supervised by the Provincial Islamic Commission, can manage and oversee these centers. It's also crucial to ensure contextual appropriateness and alignment with local needs in establishing and operating these centers.

3) Encouraging the formation of cohesive mu'allaf groups and facilitating the cultivation of strong relationships within their communities are important. Moreover, organizing targeted activities to enhance their vocational skills and livelihood opportunities will contribute to their overall well-being and empowerment.

4) It is vital to cultivate harmonious relations between mu'allafs and mosques by prioritizing religious education and community engagement. Strengthen the relationship by promoting a sense of belonging and involvement within the Muslim community.

موضوع البحث: تطوير نموذج للمساعدة وخلق هوية إسلامية للمعلف تتناسب مع السياق
التايلاندي للمنظمات الإسلامية في المقاطعات الحدودية الجنوبية

الباحث: عبد اللطيف صالح

القسم: الدراسات الإسلامية

العام الدراسي: 1444 هجرية

مستخلص البحث

يهدف البحث لدراسة الأهداف التالية: (١) حالات المسلمي الجدد ودور الهيئات التي تساعدكم وإيجاد مظاهرهم بالمناطق المختلفة في تايلاند (٢) مدى مساعدة الهيئات المسلمة وإيجاد مظاهرهم في المحافظات الجنوبية بتايلاند (٣) طرق تطوير مساعدة المسلمي الجدد في المحافظات الجنوبية بتايلاند، ثم جمع الباحث المعلومات من الهيئات العاملة في هذا المجال حيث استخدم طرق المقابلة الشخصية بالدقة وإحصاء المعلومات وتحليلها بالأسلوب العلمي، وظهرت النتائج كما يلي:

١- أنشئت الهيئات الإسلامية في المناطق المتفرقة في تايلاند مما أدت إلى المساهمة المرجوة وتكوين سمات المسلمين لإخوتهم الجدد في المجالات المتنوعة حسب واجباتها كالتالي: (١) هيئة سنتيشون (الهيئة الإسلامية للسلام) تتركز بأشياء متعددة منها نشر العلم النافع عن طريق الشبكة العنكبوتية والاستشارة الشخصية والمساعدة الإغاثية المالية لإقامة الأنشطة بصفة وُدِّيَّة والاهتمام بالمسلمين الجدد والاستماع إلى اقتراحاتهم (٢) هيئة حب الإنسانية تتركز بالمساعدة المبدئية في: المساكن والأطعمة والملابس وغيرها من الأمور الضرورية، ثم التشجيع للدراسة وإقامة الدورات في العلوم الإسلامية الأساسية ثم تطبيقها تطبيقاً صحيحاً في الحياة اليومية (٣) هيئة التدريس وتنمية المسلمين بالشمال الشرقي (إيسان) وتهتم بالعلم النافع وتكوين سمات المسلمين وتشجيعهم في تطوير مناطقهم إلى أن يصلوا إلى المراكز العالمية الطامحة في التنمية البشرية بواسطة الأنشطة المتنوعة منها: التعليم بالعلوم النافعة للمسلمين الجدد والدورات الصيفية للناشئين المسلمين.

٢- صور المساعدة الإغاثية وتكوين سمات المسلم المثالي للمسلمين الجدد من الهيئات الإسلامية في المحافظات الجنوبية منها: (١) إصدار الوثيقة الرسمية لمعتنقي الإسلام (٢) إقامة الدروس الإسلامية بصفة مستمرة (٣) تعليم قراءة القرآن الكريم (٤) توزيع الزكوات والتبرعات (٥) تكوين صندوق المساعدة (٦) تشجيع المهن الحرفية الأساسية.

٣- تطوير الهيئات الاسلامية العاملة في المساعدة الإغاثية الأساسية وتكوين سمات المسلمين الجدد في المحافظات الجنوبية أنها تناسب أن تكون على صورة الإرشادات أي : الإرشاد والتوجيه بأقوم الطرق العبقريّة (Al-'Irshad Model) المكونة بستة أشياء مهمة كالتالي: (١) $Al =$ القرآن وهو تدريب تلاوته تلاوة صحيحة (٢) $I =$ يعني العلم وهو إقامة الدروس الاسلامية (٣) $R =$ الرزق يعني التشجيع للحصول على الرزق المستطاب الأساسي (٤) $Sh =$ يعني الشهادة وإصدار الوثيقة الرسمية باعتراف الاسلام (٥) $A =$ يعني توزيع الزكوات والتبرعات (٦) $D =$ الصندوق يعني وضع صندوق التبرعات للمسلمين الجدد.

وأما الاقتراحات من الباحث كما يلي: (١) أن يقوم المجلس الاسلامي في المحافظات الجنوبية بإحصاء عدد المسلمين الجدد سنويا وتشجيعهم لدراسة العلوم الاسلامية بصفة مستمرة وإنشاء فرص تبادل الآراء والأفكار والخبرات في المجالات المتنوعة فيما بينهم (٢) أن تنشأ المراكز التعليمية للمسلمين الجدد لتطويرهم الديني وتنميتهم تنمية صحيحة وتقوم جماعة أئمة المساجد في تلك المحافظات بأداء الواجبات الإدارية تحت رعاية المجلس الاسلامي المناسبة لها (٣) تشجيع فرص التجمع من حين لآخر لإيجاد الجوّ التعاوني والمحبة فيما بينهم والإرشاد في مجالات العمل للكسب المهني (٤) ربط المسلمين الجدد بالمساجد حيث يقوم بهذا الواجب الإمام وأن يتهم بهم اهتماما خاصا ويشجعهم على التفقه في الدين والتعاون الأخوي في القرى والمدن.